

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

50 de ani dela promulgarea legii pentru înființarea Băncii Naționale. — Considerațiuni asupra unui exercițiu trecut. — Controlul impozitelor percepute prin reținere. — Dividendele. — *Cronică:* Comerțul de devize. Numere indice. „Astra Cinematografică” Sibiu. Scutul Băncilor de emisiune. — Prospect de emisiune.

50 de ani

dela promulgarea legii pentru înființarea Băncii Naționale.

I.

Împlinindu-se în primăvara acestui an o jumătate de secol dela legiferarea Băncii Naționale a României, ar fi fost de așteptat cu drept cuvânt ca adunarea generală din urmă să se fi desfășurat într-o atmosferă mai senină și mai simpatcă decât aceea creată prin declarațiunea citită în numele guvernului, care ținea să reamintească faptul că „fara a consacrat peste 6 miliarde de Lei din împrumutul de stabilizare însănătoșirii Băncii Naționale. Contribuabilii au făcut jertfe grele pentru lichidarea unui vast portofoliu imobilizat, datorit gestiunii din ultimii zece ani ai Băncii”. Și pentru ce această reamintire? Pentru ca să ajungă la concluzia că în privința locurilor vacante în Consiliul de administrație și de censored „guvernul nu face nici o recomandare, nu exercită nici o presiune, nu propune nici un nume”...

În locul acestei declarațiuni desigur, ceice au participat la adunarea generală ca și ceice au urmărit dela distanță desfășurarea ei, ar fi fost mai bucuroși să audă câteva cuvinte de apreciere comemorativă a împrejurărilor, cari au contri-

buit la înființarea instituției însemnate, care a fost și va continua să fie în viața statului român: *Banca Națională.*

Lipsind această manifestare din debaterile adunării generale fie-ne îngăduit a încerca să subliniem în coloanele acestei reviste câteva momente de interes istoric privitoare la împrejurările, în cari a luat ființă și s'a dezvoltat *Banca Națională a României.*

Cele mai vechi institute de credit în cuprinsul României întregite, s'au ivit în regiunile ardelen, unde în l-a jumătate a secolului XIX au luat ființă băncile săsești din orașele Brașov (Kronstädter Allgemeine Sparkassa 1835) și Sibiu (Hermannstädter Allgemeine Sparkassa 1841).

Înainte de înființarea acestor institute, necesitățile de credit le satisfăceau pentru membrii lor organizațiile breslelor (tehurilor), iar pentru ceilalți cetățeni cămătarii și bancherii particulari.

Funcțiunea unui bancher particular o îndeplinea la Sibiu în secolul al VIII-lea neguțătorul originar din Germania *Samuil Doboși*, care, așezându-se aci pe la 1721, în afară de comerțul de mărfuri începuse a practica și negoțul de bani prin împrumuturi, servicii de plăți, încassări și diferite mijlociri bănești.

Din actele ce se păstrează în arhiva Bruckenthal din Sibiu se poate constata, că între creditorii lui *Samuil Doboși* și ai văduvei sale, care după moartea soțului ei continuă timp de peste 3 decenii (1759-1791) aceasta negustorie, erau și urmașii lui *Constantin Brâncoveanu*. Între ei și între văduva lui *Doboși* procesul

continuă timp îndelungat, întrucât *formalismul exagerat și normele juridice ardeleni admiteau amânarea sub felurite pretexte.*

Organizarea financiară prin institute de credit și economii s'a început la Românii ardeleni în a 2-a jumătate a secolului XIX, când s'a înființat la Sibiu *Banca Albina* (1872) azi cea mai veche bancă românească, al cărei capital social fu sporit la 100,000.000 Lei în adunarea generală din primăvara anului 1929.

Necesitatea unor institute similare fusese accentuată și în răsăritul și în sudul Carpaților. Boierii moldoveni subliniază în programul revendicațiilor politice și sociale-economice din 1848, într'un punct special (29) și postulatul relativ la „*înființarea unui banc național pe cel mai sigur temei*“.

Prima încercare pentru realizarea acestui postulat a fost aceea a unui străin, *Nuland*, director de bancă din Dessau, care obținând dela Principele Moldovei Grigorie Alexandru Ghica, în Maiu 1856, dreptul de a înființa o *bancă de scont și circulație*, începu în primăvara anului următor operațiunile *Băncii Naționale a Moldovei* cu un capital de 621.542 galbeni. Din acest capital pierdu însă în mai puțin de un an 487.500 galbeni și astfel se termină cu un grabnic faliment această primă experiență bancară, prin statutele căreia i se asigurase monopolul de emisiune, cu bilete rambursabile la vedere („a vista“) având obligația să acopere emisiunea pentru cel puțin o treime prin „numărătoare sau vergi“, iar pentru rest prin cambii scontate sau „sineturi plăitoare într'un termen scurt“. Statul avea dreptul de a supraveghia banca prin doi comisari plătiți de ea.

La 1865 (19 X.) *Banca României*, o filială a *Băncii Imperiale Otomane* din Constantinopol, reprezentată prin Adolf Hertz și Jaques Löbel obținu, pe termen de 30 ani, privilegiul de a emite bilete, plătibile în monedă la București, obligându-se a răscumpăra cu suma de 2,000.000 Lei acest privilegiu, de care nu putu face însă uz, deoarece după căderea lui Cuza (11 Il. 1866), guvernul provizoriu l-a suspendat. Banca României, primind o despăgubire de 750.000 Fr. (1869) și-a continuat operațiunile ca bancă comercială.

Prin înființarea *Creditului Funciar Român* la 1873, fără concursul vreunui consorțiu străin, numai prin libera asociațiune mutuală a proprietarilor interesați la propria lor ajutorare — Ioan Ghica și Dimitrie Sturza au reușit să facă dovada, că un așezământ de credit e cu puțință și fără ajutor străin și să trezească astfel încrederea în puterile proprii ale țării.

III.

Ioan C. Brătianu, care ceruse dela începutul anului 1861 înființarea unei bănci naționale, pentru a face să dispară crizele financiare din țară, după ce experiențele din timpul războiului independenței puseseră și mai mult în evidență necesitatea acestei instituțiuni, află momentul potrivit să prezinte la 27 Il. 1880 proiectul de lege pentru înființarea Băncii Naționale. Opinia publică nu părea să aibă destulă înțelegere pentru urgența acestei probleme. Erau chiar între membrii corpurilor legiuitoare și elemente cari socoteau că n'ar fi sosit timpul pentru înființarea ei.

Astfel *Teodor Roseffi* spunea la Senat că „orice instituție creată înaintea timpului și pentru care nu există elementele necesare ale vieții sale economice într'o țară, poate deveni foarte ușor periculoasă pentru dezvoltarea ulterioară a economiei naționale. Nu cred că timpul să fie oportun pentru introducerea la noi a acestei instituțiuni, atât de delicate, atât de provocantă, cum este banca“. Vasile Boerescu reflecta însă că, dacă regretă ceva, este că o asemenea bancă nu s'a înființat mai dinainte.

Astfel de obiecțiuni nu puteau împiedeca realizarea vechiului postulat de ordin economic-financiar. Era însă întrebarea, dacă banca proiectată să aibă caracterul unei instituții de stat sau al uneia particulare. Divergențele de opinii s'au conciliat adoptându-se *sistemul mixt de colaborare* a capitalurilor particulare cu statul. S'a luat în privința aceasta, ca model *Banca Națională din Belgia*, care după-cum arăta raportorul *Gheorghe Chifu* în expunerea de motive, dela 1850—1880, într'un timp relativ scurt „a dat acelei mici, dar fericite țări, cele mai frumoase și mai fericite rezultate, exercitând cea mai salutară influență asupra comerțului, industriei și întregii situațiuni economice a ei“. Încheind raportul exprima dorința

această: „Fie-ca, precum împrumutul constituțional, ce am făcut noi Români dela această țară la 1866 proclamând drepturile și libertățile publice, după modelul constituției din 1830, ne-a dat fericite și mari rezultate pe tărâmul politic, social și moral, tot astfel împrumutul ce facem dela aceeaș țară să ne dea tot atât de frumoase și fericite rezultate pe terenul financiar economic“.

Legea a fost promulgată la 11 Aprilie 1880, acordându-i-se Băncii Naționale pe termen de 20 ani monopolul unei bănci de emisiune, care urma să-și înființeze sucursale în fiecare capitală de județ. Capitalul inițial era de 30,000.000 Lei, din care statului revenea $\frac{1}{3}$, iar subscripțiilor particulare $\frac{2}{3}$, din acest capital s'a depus la înființarea Băncii 12,000.000 și anume 4,000.000 acțiuni ale statului, 8,000.000 acțiuni ale particularilor, urmând ca restul să se depună treptat după trebuință și după dezvoltarea operațiunilor.

Prin art. 12 al legii se precizează, privilegiul băncii de a emite bilete la purtător cu condiția ca suma biletelor în circulație să fie reprezentată „prin valori lesne de realizat“ și banca să aibă „o rezervă metalică de o treime din suma biletelor emise“, cari trebuiesc plătite „la prezentare la birourile băncii în aur sau în monedă națională de argint“ (art. 14). Se admite deci sistemul *bimetalist*.

În baza acestei legi Banca Națională urma să-și înceapă activitatea la 1 Iulie, de fapt și-o începe numai la 1 Decembrie 1880, având ca cel dintâiu guvernator pe Ioan Câmpineanu, iar ca directori pe: T. Ștefănescu, Emil Costinescu, T. Mehedințeanu, D. Bilescu, I. Procopie Dumitrescu și Anton Carp. În darea de seamă, pe care Consiliul de administrație o prezenta în legătură cu bilanțul dela 31 Decembrie 1880, se accentua că la început Banca Națională a României nu putea să aibă avantajile, de cari au beneficiat instituțiile similare, în țări cu un comerț mai dezvoltat, în România nefiind operațiuni comerciale numeroase, însaș Banca Națională era chemată să stimuleze mișcarea economică a țării. Industria și comerțul național aflându-se într'o stare înapoiată această instituție urma să dea impulsione însemnate dezvoltării lor, prin înlesnirea capitalului.

IV.

DI Victor Slăvescu autorul monografiei istorice a Băncii Naționale din care sunt luate datele schițate mai sus, urmărind fazele prin cari a trecut dezvoltarea ei dela 1880—1924, află potrivit să împartă timpul acesta de 44 ani în următoarele 5 epoce:

1. dela înființarea ei până la schimbarea etalonului monetar: 1880—1890;
2. dela introducerea etalonului de aur până la retragerea statului, în ceea ce privește capitalul social: 1891—1901;
3. dela transformarea Băncii Naționale în bancă de emisiune particulară până la declararea războiului european 1901—1914;
4. timpul războiului mondial și al războiului național 1914—1918;
5. timpul de după războiu.

În epoca primă Banca Națională pe lângă împlinirea misiunii sale de a fi un bun auxiliar al statului, și un regulator al creditului public, s'a știut strecura prin criza provocată de slaba revoltă din 1884, consolidându-și situația prin cumpărarea mai multor imobile și terenuri necesare pentru clădirea unor localuri proprii atât sucursalelor din Iași, Brăila, Galați și Craiova, cât și centralei din București. Aici a construit sub conducerea arhitecților N. Cerkez și C. Băicoianu palatul, în care sunt instalate și în timpul de față birourile Băncii.

În epoca a 2-a a prosperat mai ales în anii 1895—98, a suferit însă pe urma crizei acute din 1899—1900, criză care a creat și statului astfel de dificultăți financiare, încât pentru acoperirea unor deficiente bugetare a cedat Băncii Naționale partea, ce avea în capitalul și rezervele ei, primind pentru suma de 4,000.000 Lei, ce investise la 1880, suma de 14,800.000 Lei, plătită de Bancă în contul acționarilor. Tot atunci s'a prelungit privilegiul Băncii Naționale până la 31 Decembrie 1920, iar participarea Statului la beneficii a fost sporită dela 20% la 30% pentru anii 1913—1920.

Astfel devine Banca Națională dela 1901 înainte bancă de emisiune particulară, păstrându-și însă privilegiul exclusiv de a emite bancnote. Ea rămâne în această situație până la 1925, când a fost sporit capitalul la suma de Lei 100,000.000, din

care 33 $\frac{1}{2}$ milioane participarea statului. Epoca anterioară izbucnirii războiului mondial și intrării României în războiul de întregire a fost cea mai mănoasă în trecutul semi-secular al Băncii Naționale, dându-i posibilitatea să promoveze cu credite însemnate atât activitatea băncilor populare-sătești, cât și a celor comerciale dela orașe.

Cu atât mai grea a fost epoca războiului, când Banca Națională a trebuit să pătimească deopotrivă cu statul și poporul român toate urgiile invaziei dușmane până la transportarea tezaurului ei la Moscova, în valoare de 321,580.456⁸⁴ Lei, în 1740 lăzi. Cu toate greutatea enorme și-a făcut însă deplin datoria de a pune la dispoziția statului sumele cerute pentru necesitățile războiului astfel, încât fostul ei conducător, răposatul Bibicescu era în drept să afirme că „fără Banca Națională nu se putea face războiul național.

Dificultățile din epoca postbelică au fost și ele destul de numeroase. Schimbarea bancnotelor emise, din ordinul comandamentului militar german, de Banca Generală Română, în timpul ocupației, unificarea monetară prin retragerea din circulație a coroanelor și rublelor, diferitele credite acordate pentru trebuințele statului erau tot atâtea probleme, cari nu puteau fi rezolvate decât cu ajutorul efectiv al Băncii Naționale. Lor li se mai adăuga și grija pentru refacerea stocului metalic, care până în 1924 s'a putut ureca din nou la valoarea de 562,957.540 Lei, întrucât statul se obligase a pune la dispoziția Băncii Naționale aurul necesar pentru acoperirea metalică, atât a sumelor împrumutate pentru necesitățile războiului, cât și a celor cerute în scopul unificării monetare.

V.

Astfel Banca Națională, creată în împrejurările de entuziasm național, dar și de haos monetar ale anilor imediat următori războiului de independență, a fost sortită să lupte cu felurite dificultăți, biruindu-le însă și ajutând statul în toate împrejurările atât în drumul ascensiunii sale către îndeplinirea destinului istoric al neamului românesc, cât și în acela al năzuințelor de consolidare a rezultatelor obținute cu atâtea sacrificii.

În cei 50 de ani trecuți *Banca Națională* a avut la conducere pe următorii bărbați:

1. Ioan Câmpineanu, guvernator 1881-1882.
2. Anton Carp, vice-guvernator 1883-1889.
3. Teodor Roseffi, guvernator 1890-1894.
4. Anton Carp, vice-guvernator 1895-1899.
5. Mihail Sutz, guvernator 1899-1904.
6. Anton Carp, v.-guvernator 1904-1907.
7. Teodor Ștefănescu, v.-gouv. 1907-1910.
8. Anton Carp, guvernator 1910-1914.
9. I. G. Bibicescu, guvernator 1914-1916.
10. I. G. Bibicescu, guvernator 1916-1922.
11. Mihail Oromolu, guvernator 1922-1927.
12. Dimitrie Burillianu, guvern. 1927- ?

Sperăm, că o publicație jubiliară, redactată de înșiși conducătorii acestei instituțiuni importante, nu va lipsi a ne da în scurtă vreme icoana deplină a tuturor peripeziilor, prin cari a trecut și a tuturor faptelor, ce a reușit să îndeplinească Banca Națională a României în cursul primei jumătăți de veac a existenței sale.

Cluj, la 11 Aprilie 1930.

I. Lupaș.
Prof. universitar.

Considerațiuni asupra unui exercițiu trecut.

(Continuare).

Într'adevăr în materie de afaceri creditul a înregistrat însemnate regrese. De ce? Răspunsul este cât se poate mai ușor de dat: Toate valorile s'au depreciat, cele mobiliare ca și cele imobiliare. Anul 1929 a fost un morar nenorocit: a măcinat averile mai tuturor, fără deosebire. Valori depreciate înseamnă acoperire micșorată, iar acoperire micșorată, credit scăzut.

Cutare industrie avea un credit votat în 1928 cu acoperire de ipotecă corespunzătoare asupra imobilelor sale. În anul 1929 valoarea imobilelor întreprinderii scade cu 30—35%. Consecință: i se retrage o parte din credit.

Industria noastră își are principalul debușeu în intern. Exportul, abstracție făcând de industria minieră, este relativ neînsemnat. Ori, piața internă având o putere de cumpărare foarte slăbită, exportul anemic, din cauza concurenței formidabile opusă de industriile streine mult mai puternice, este evident, că în anul 1929 industria a trebuit să sufere. Concluzie: Falimentele la modă.

Iată un tablou de protestele, falimentele și moratoriile din 1929 comparativ cu anii 1926—1928, privind județul Ilfov:

Proteste și falimente (jud. Ilfov).

Anii	EFECTE PROTESTATE					FALIMENTE		MORATORI Moratorii acordate	
	Efecte în Lei		Efecte în valută streină		Total		Cereși de declarație în faliment		Falimente declarat
	Numărul	Valoarea în mii de Lei	Numărul	Valoarea în mii de Lei	Numărul	Valoarea în mii de Lei			
1926	37.914	832.868	2.482	181.655	40.396	1.014.523	1.484	311	48
1927	48.136	1.059.650	3.709	1.971.241	51.745	1.256.740	1.409	317	35
1928	77.466	1.473.832	5.553	463.168	83.019	1.937.000	2.111	336	47
1929	95.225	1.772.974	9.373	594.264	104.598	2.367.238	2.542	434	74

Rezultă din datele de mai sus că anul 1929 a bătut recordul față de ceilalți ani cari figurează pe acelaș tablou.

Numărul cel mai mic de polițe protestate îl are anul 1926 cu 40.396 bucăți în valoare de Lei 1.014.523.000. Cel mai mare îl deține anul trecut cu 104.598 bucăți în valoare de Lei 2.367.238.000. Falimentele în primii trei ani sunt cam aceleași în ceea ce privește numărul: 311 în 1926, 317 în 1927 și 337 în 1928. Numai anul 1929 ține să facă excepție și în această privință: Dela 336 câte au fost în 1928, numărul falimentelor se urcă la 434, aproape cu 100 mai mult. Ar fi fost mai interesant să știm pe lângă număr și valoarea falimentelor, și mai ales valoarea falimentelor pe întreaga țară, nu numai în județul Ilfov, apoi care a fost activul prezentat față de pasiv etc. Aceste amănunte însă nu le mai cuprinde tabloul publicat de Banca Națională a României în „Bulletin d'information et de documentation” pour janvier 1930, de unde am cules aceste date.

(Continuare în nrul viitor).

Controlul impozitelor percepute prin reținere.

— Noile dispoziții ale Ministerului de finanțe. —

Impozitul pe salarii și impozitul pe venitul capitalurilor mobiliare, precum se știe, se percep la sursa obținerii venitului.

Patronul este obligat să rețină impozitul datorat din salarii și debitorul din dobânzi sau redevențe, și să le verse la Cassa Statului.

Pentru un control mai bun a acestor surse ale statului, Min. de finanțe, a trimis, nu de mult, administrațiilor financiare niște instrucțiuni noi, pe cari le redăm în cele următoare.

Controlul impozitului mobilier la dividende.

Dividendele acordate de societăți acționarilor, sunt supuse impozitului mobilier. Dacă e vorba de acțiuni nominative, impozitul este de 15 la sută inclusiv aditionalele și exclusiv sporurile, de 20 la sută și 10 la sută, iar pentru dividendul acțiunilor la purtător, cota este de 18 la sută tot exclusiv sporurile menționate.

Societățile anonime sunt obligate să reție acest impozit din sumele plătite acționarilor, și să-l verse apoi la cassa statului. Termenul în care trebuie să se facă plata impozitului către stat, este de o lună dela data adunării generale, care a fixat dividendul. Prin urmare, indiferent dacă suma dividendelor a fost sau nu achitată tuturor acționarilor, impozitul eveniment statului pentru întreaga sumă destinată a fi plătită ca dividend, trebuie achitat în acest termen de o lună.

Deasemenea este indiferent dacă dividendul se plătește în numerar sau se dau acțiuni noi, sau se fixează un termen de plată mai îndepărtat; impozitul către stat trebuie neapărat plătit în termen de o lună dela adunarea generală.

La plata impozitului, Administrațiunile financiare sunt obligate să ceară prezentarea unui extras din procesul verbal al adunării generale spre a se vedea atât suma dividendelor, cât și data adunării.

Impozitul mobilier la redevențe și obligațiuni.

Redevențele obținute de aceia ce dau în concesiune tot felul de exploatare, fonduri de comerț sau industriale, brevete de invențiune, etc., sunt și ele supuse impozitului mobilier de 18%, plus sporurile temporare în ființă. Concesionarii sunt obligați a reține acest impozit din sumele ce plătesc concendenților și a-l vărsa apoi la Administrația financiară. Dacă întreprinderea plătitoare are registre, se va confrunta declarația de vărsare cu registrele comerciale. În caz contrar quantumul impozitului și scadența venitului se va calcula după actul de concesiune.

Pentru obligațiunile emise de societăți, impozitul mobilier eveniment la cupoane se va vărsa în termen de 30 zile dela scadența cuponului, justificându-se însă cu acte data certă a scadenței.

Impozitul pe venitul din depozite.

Pentru dobânzile ce băncile și instituțiunile de credit plătesc pentru depozitele simple sau în cont-curent, acestea sunt obligate a reține și vărsa impozitul mobilier de 10%, plus sporurile temporare în vigoare. Dacă deponenții sunt străini și domiciliază în străinătate, impozitul e redus la 6% plus ultimul spor temporar de 10%, conform legii din 25 Decembrie 1929.

Impozitul se va vărsa în termen de o lună dela încheierea contului-curent, indiferent dacă dobânda a fost plătită efectiv sau numai creditată în cont.

Dobânzile la creanțe hipotecare și privilegiate.

Dobânzile creanțelor hipotecare sau privilegiate, sunt și ele supuse impozitului mobilitar de 18 la sută, plus sporurile. Scadența și quantumul lor se stabilesc după actele de creanță intervenite între creditor și debitor. Dărsarea impozitului trebuie făcută în termen de 3 zile dela exigibilitatea venitului. Transacțiunile ulterioare actului, referitoare la quantumul dobânzii, sunt valabile și opozabile statului sub condițunea de a nu ascunde în fapt numai o încercare de diminuare a impozitului mobilitar.

Controlul impozitului pe salarii

Impozitul pe salarii se reține și se varsă de patroni cel mai târziu la finele lunii a doua, ce urmează după plata salariului.

La suma salariilor, plătită în numerar, trebuie adăugate toate alocațiile în natură și orele suplimentare plătite separat. Deasemenea și orice gratificație acordată personalului este supusă impozitului pe salarii. Organele de control vor cerceta dacă s'au îndeplinit toate aceste condițiuni, cercetând registrele întreprinderilor.

Dividendele

ce plătesc băncile pe anul 1930.

„Albina“, Sibiu	18 ⁰ / ₀	Lei	90.—	net
„Ardeleana“, Orăștie	15 ⁰ / ₀	„	75.—	„
„Armonia“, Cineul-Mare	12 ⁰ / ₀	„	120.—	„
„Auraria“, Abrud	12 ⁰ / ₀	„	60.—	„
„Banca Agrară“, Cluj	9 ¹ / ₀	„	91.—	„
„Banca Aurora“, Năsăud	22 ⁰ / ₀	„	22.—	„
„Banca Centrală“, Cluj	12 ⁰ / ₀	„	26.—	„
„Banca Poporală“, Dej	15 ⁰ / ₀	„	37.50	„
„Bca Poporală“, Caransebeș	20 ⁰ / ₀	„	85.—	„
„Bca Românească“, București		„	82.82	„
„Banca Națională a României“, București		„	396.—	„
„Banca Viticolă a României“, București		„	23.64	„
„Câmpiana“, Mociu	24 ⁰ / ₀	„	48.—	„
„Cordiana“, Fofeldea	50 ⁰ / ₀	„	50.—	„
„Crișana“, Brad	20 ⁰ / ₀	„	100.—	„
„Economul“, Cluj	17 ⁰ / ₀	„	17.—	„
„Furnica“, Făgăraș	14 ⁰ / ₀	„	70.—	„
„Goronul“, Aiud	15 ⁰ / ₀	„	30.—	„
„Grănițerul“, Dobru	14 ⁰ / ₀	„	7.—	„
„Maramurășana“, Sighet	20 ⁰ / ₀	„	82.—	„
„Minerva“, Beclean	18 ⁰ / ₀	„	90.—	„
„Mureșiana“, Reghin	16 ⁰ / ₀	„	16.—	„
„Olteana“, Viștea de jos	16 ⁰ / ₀	„	80.—	„
„Oravișana“, Oravița	10.5 ⁰ / ₀	„	70.—	„
„Poporul“, Săliște	22 ⁰ / ₀	„	22.—	„
„Porumbăceana“, Porumbac	8 ⁰ / ₀	„	40.—	„
„Prima Ardeleană“, Cluj	12 ⁰ / ₀	„	60.—	„
„Sălăgeana“, Jibou	12 ⁰ / ₀	„	60.—	„
„Sebeșana“, Sebeș-Alba	20 ⁰ / ₀	„	100.—	„
„Șercațiana“, Șercaia	20 ⁰ / ₀	„	20.—	„
„Silvania“, Șimleul-Silvaniei	18 ⁰ / ₀	„	73.80	„
„Soc. Naț. de Credit Ind.“, București		„	82.20	„
„Someșana“, Dej	10 ⁰ / ₀	„	20.—	„
„Uatra“, Cluj	14 ⁰ / ₀	„	28.—	„
„Ulădeasa“, Huedin	20 ⁰ / ₀	„	40.—	„
„Voileana“, Voila	10 ⁰ / ₀	„	50.—	„

CRONICA.

Comerțul de devize. În o consfățuire, ce au ținut săptămâna trecută băncile din capitală, s'a decis, ca la vânzările de devize băncile să socotească peste cursul oficial 2 la mie.

Curtaj nu se aprobă și nu se va plăti decât numai mijlocitorilor oficiali.

Înțelegerea va fi valabilă până la 31 Decembrie a. c.

*

Numere indice. Conform unor tablouri publicate de „Argus“ s'au scumpit în Martie 1930: alimentele de 60.19 ori față de prețul din August 1916; îmbrăcămintea de 71.60 de ori și diversele de 36.63 ori față de acelaș period.

Media generală a prețului tuturor mărfurilor este de 56.14 ori față de August 1916, cu o ieftinire de 1⁰/₀ față de media din Februarie 1930.

*

„Astra Cinografică“ Sibiu, își va ținea adunarea generală nu Joi la 1 Maiu a. c., după cum s'a publicat în numărul trecut, ci Sâmbătă în 3 Maiu a. c.

„ECONOMUL“

instituit de credit și economii, societate anonimă, Cluj.

Prospect de emisiune.

În urma autorizării primate din partea adunării generale ordinare a acționarilor institutului de credit și economii „Economul“, ținută la 18 Martie 1930 în Cluj, subsemnatul Consiliu de Administrație deschide prin aceasta subscripție pentru o nouă emisiune de acții, în scopul sporirii (urcării) capitalului societar, dela Lei 5,000,000, la Lei 10,000,000, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Acționarilor vechi li se rezervă dreptul, să opteze atâtea acțiuni nouă, câte acțiuni vechi posed din emisiunile anterioare, cu prețul nominal de Lei 100, de acțiune.

Semnarea, respective optarea nouilor acțiuni, se va face până la data de 30 Iunie 1930.

2. Prețul acțiunilor se va achita în două rate egale, adică Lei 50 de acție până la 30 Iunie a. c. și Lei 50 de acție până la 1 Octombrie a. c.

Acționarii cari vor achita integral prețul acțiunilor până la 30 Iunie a. c. vor beneficia de întreg dividendul anului de gestiune 1930; ceilalți vor beneficia de o dobândă de 10⁰/₀ pro rata temporis după vărsămintele făcute; față de restanțieri se vor aplica dispozițiile statutare — art. 11, — având institutul dreptul de a calcula o dobândă de întârziere de 15⁰/₀.

3. Cheltuielile de emisiune le va suporta institutul.

4. Locurile de subscripție sunt: casieria Centralei din Cluj (Calea Regele Ferdinand 26) și Sucursala din Luduș (jud. Turda).

5. Acțiunile nesemnate rămân la dispoziția Consiliului de Administrație, care va avea îndreptățirea de a le plasa în condițiuni favorabile pentru institut și la neacționari.

Consiliul de Administrație.

Depozitul mașinilor de scris „REMINGTON“, „Dacia Traiană“, Sibiu.

„PATRIA“

Bancă pentru Credit, Comerț, Industrie, societate anonimă, Blaj.

CONVOCATOR.

P. T. Domni acționari ai institutului „PATRIA“, bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, Blaj, se invită cu onoare — în sensul § 12 și următorii din statute — la

a XLIV-a (patruzecișipatra) adunare generală ordinară

care se va ține în Blaj, Marți, în 29 Aprilie a. c., la orele 16, în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul Consiliului de Administrație, raportul Comitetului de Censori, Bilanțul și darea absolutului;
2. Distribuirea profitului curat și a sumei destinate spre scopuri culturale și de binefacere;
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1930;
4. Intregirea Consiliului de Administrație.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune, la casa institutului, resp. la casa filialelor din Teiuș și Șarmaș, ori la Administrația Centrală Capitulă din Blaj, precum și la institutele membre ale „Solidarității“, acțiunile și eventual documentul de plenipotență, până la 25 Aprilie, ora 12 din zi.

Blaj, la 12 Aprilie 1930.

„PATRIA“, Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Dr. Victor Macaveiu, președinte.

ss. Victor Muntean, director executiv.

Bilanț pe anul al XLIV-lea 1929

Conto Bilanț.

Activa.			Pasiva.	
	Lei	b.	Lei	
			b.	
Casa		1,201.059 ⁸⁴	Capital de acții	12,000.000 [—]
Realități: casele institutului	2,000.000 [—]		Fondul de rezervă	3,600.000 [—]
fabrica „Vulcan“	6,999.000 [—]	8,999.000 [—]	Fondul de pensie	1,500.000 [—]
Acții de bănci	1,723.000 [—]		Fondul de amortizare	1,000.000 [—]
Efectele fondului de pensie	1,100.000 [—]	2,823.000 [—]	Fondul I. M. Moldovanu	100.000 [—]
Scout: cambii cu giranți	23,648.458 ⁵⁰		Depuneri	42,353.817 ³⁰
„ ” acop. hip.	20,059.900 [—]	43,708.358 ⁵⁰	Reescont propriu	15,493.360 [—]
Cto curent		17,270.389 ¹⁰	Reescont cu gir	7,794.000 [—]
Hipotecar		4,606.235 [—]	Diverse conturi creditoare	3,071.265 ⁷⁵
Diverse conturi debitoare		8,170.069 ⁹²	Dividende neridicate	50.479 ⁵⁰
Material de clădire		1,723.356 [—]	Interese anticipate	456.082 [—]
Material de cherestea		1,092.534 [—]	Profit curat	2,174.998 ⁸¹
Mobilier		1 [—]		
		89,594.003 ³⁶		89,594.003 ³⁶

Eșite.

Conto Profit și Pierdere.

Intrate.

	Lei	b.		Lei	b.
Interese după depuneri	2,552.680 ⁸⁶		Interese de Scout	3,816.892 [—]	
Interese după reescont	1,935.908 ³¹	4,488.589 ¹⁷	Interese de Cto Curent	3,073.855 ³⁴	
Salare	521.800 [—]		Interese de Hipotecar	322.282 [—]	
Bani de cvartir	164.700 [—]		Interese de Efecte	104.164 [—]	7,317.193 ³⁴
Gdaus de scumpete	784.100 [—]	1,470.600 [—]	Provizțiuni		580.529 [—]
Cheltuieli de administrație	602.380 ²⁵		Chirie		356.565 [—]
Marce de prezență	46.100 [—]		Din vânzare de material de clădire	757.201 ⁰⁹	
Fracht și Porto	428.962 ⁵⁰	1,077.442 ⁷⁵	Din vânzare de material de cherestea	603.649 ³⁰	1,363.850 ³⁰
Contribuție	389.705 [—]				
Competință de timbru	16.802 [—]	406.507 [—]			
Profit curat		2,174.998 ⁸¹			
		9,618.137 ⁷³			9,618.137 ⁷³

Blaj, din ședința Consiliului de Administrație ținută la 12 Aprilie 1930.

Director: ss. Victor Muntean, expert contabil.

ss. Victor Moldovan, contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Dr. Victor Macaveiu, președinte.

ss. Dr. A. Chejănu, v.-președinte.

ss. A. C. Domșa, contabil autorizat

ss. Pop Alexiu ss. V. Sueciu ss. Aug. Galiani

ss. Dr. G. Borșan

ss. Dr. Ioan Coltor

ss. Ing. Ioan F. Negrușiu

ss. Iacob Popa

ss. Traian Novac

S'a revăzut și găsit în consonanță cu registrele.

Blaj, la 12 Aprilie 1930.

COMITETUL DE CENSORI:

ss. Flaviu C. Domșa, președinte.

ss. Dr. Traian Denghel

ss. Adrian Ojoiu

ss. Iuliu Brut Mieu

ss. Ștefan Pop

ss. Iuliu Maior

ss. Simeon Gîzdavu